

Република Србија
ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
САВЕТ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ
72 Број: службено
16. јул 2010. године
Београд

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
-Председник Мирко Цветковић-
Београд

Поштовани,

Народна скупштина Републике Србије је 29. јуна 2010. године донела Закон о подстицању грађевинске индустрије Србије у условима економске кризе («Службени гласник РС» бр. 45/10). Будући да је овај закон упућен Народној скупштини на усвајање по хитном поступку, чиме је онемогућена јавна расправа, Савет није био у прилици да Влади достави мишљење пре изгласавања Закона у Скупштини. Сматрамо да се ради о Закону чија ће примена послешити корупцију и да је неопходно да Влада предузме мере из своје надлежности како би се овај Закон ставио ван снаге.

Закон о подстицању грађевинске индустрије садржи велика дискрециона овлашћења, нетранспарентне поступке и процедуре. Њиме се дерогирају одредбе важећих закона, односно он садржи одредбе које на супротан начин регулишу материју која је већ регулисана законима који уређују јавне набавке и област заштите конкуренције. Примену овог Закона дисквалификује и чињеница да се њиме, поред непотребног државног интервенционизма, уводи и својеврстан протекционизам, што је неспојиво са стратегијом европских интеграција и изградње слободне, отворене тржишне привреде и јачања њене конкурентности на тој основи.

Овакав генерални став Савета произилази из анализе одредаба овог Закона. Тако се у члану 3. дају велика дискрециона овлашћења Влади да утврђује листу пројеката за изградњу, као и критеријуме за одређивање грађевинских предузећа која могу учествовати на пројектима који се финансирају по овом Закону. Влада је чак овлашћена да одређује најнижу и највишу цену за изградњу станова. Оваквим одредбама отвара се простор за волунтаризам, што би имало за последицу дискриминацију, односно фаворизовање одређених предузећа.

Поједине одредбе овог Закона искључују примену Закона о јавним набавкама, као што је то одредба члана 3. став 2. који је у супротности са чланом 52. Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС“ бр. 116/08) у делу који се односи на постојање понуде домаћег и страног понуђача и критеријума за избор најповољније понуде. У члану 3. став 2. прописано је да само домаћа предузећа могу учествовати на овим пројектима, па се поставља питање економске оправданости избора у случају постојања повољније понуде страног понуђача. Оваква одредба је такође у супротности са одредбама Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“ бр. 51/09), које регулишу повреду конкуренције (члан 9. и члан 10.), а у овом контексту треба посматрати и одредбу да се приликом реализације пројеката мора користити домаћи грађевински материјал у учешћу најмање 70% од укупно потребног грађевинског материјала и опреме. Чланом 5. се прописује да се поступак избора пројектаната, вршиоца техничке контроле, извођача радова, вршиоца стручног надзора, као и вршиоца техничких прегледа, примењује преговарачки поступак без објављивања јавног позива, што такође указује на нетранспарентност и избегавање примене Закона о јавним набавкама, чиме се посебно стварају могућности за корупцију.

Поред тога, одредба члана 5. став 5. Закона којом захтев за заштиту права понуђача и јавног интереса не задржава даље активности наручиоца у поступку јавне набавке, у супротности је са чланом 108. Закона о јавним набавкама, којим се ово право задржава.

У Програму ванредне подршке грађевинској индустрији у условима светске економске кризе у 2010. години, предвиђа се да средствима свих пројеката који треба да се реализују по овом Законом управља Фонд за развој Републике Србије, коме се преносе средства Републике Србије, јединица локалне самоуправе, па чак и средства банака. Овим се непотребно дају велика овлашћења Фонду за развој, чије пословање иначе није довољно транспарентно, што ствара нове велике могућности за корупцију.

Закон о подстицању грађевинске индустрије Србије је посебно штетан због увођења протекционизма. Њиме не само да се ограничава, заправо елиминише конкуренција страних фирми на нашем тржишту грађевинарства, већ се чак ограничава конкуренција домаћих грађевинских предузећа изван територија локалне самоуправе, што не само да је мимо свих тржишних принципа, него је и противуставно.

Савет сматра да Влада уколико жели да помогне грађевинарство и грађевинску индустрију, треба да примени тржишне принципе и транспарентне процедуре. Тако би се могле предузећима из ових делатности одобрити одређене фискалне

олакшице, које би важиле за све подједнако, и чија би реализација била потпуно транспарентна. Овквом мером би се такође повећала њихова конкурентност, што би био значајан подстицај за економски опоравак ових предузећа. Поред тога, избегао би се већ поменути протекционизам, који се мора избегавати ако се жели чланство у Европској Унији.

Целисходност овог Закона доводи у питање и околност да је Србија формално изашла из кризе, и да је индустрија у прва четири месеца ове година забележила значајан раст од 4,8%, што ће свакао имати позитивне мултипликативне ефекте на оживљавање привредне активности и у грађевинарству и грађевинарској индустрији. Намера државе да преузме улогу инвеститора у овом, као и бројним другим случајевима, заправо значи напуштање основног курса реформи, првенствено због непотребног и штетног прибегавања интервенционизму. Нужна последица овких поступака је не само нерационално расипање средстава грађана, бирократизација и корупција, већ и прекомерни раст задужености земље, који је штетан и опасан за будући економски развој, о чему нам досадашња искуства економске кризе довољно говоре.

Без обзира што је Закон усвојен, Савет предлаже Влади да се примена овог Закона одложи, да би се избегло повећање корупције до које ће сигурно довести његова примена. Повећање корупције коју ће изазвати примена овог Закона поништиће све очекиване позитивне ефекте, што је довољан разлог да се одустане од његове примене. Уколико Влада сматра да је потребно да се ураде и додатне анализе утицаја овог закона на раст корупције, Савет ће то урадити и своје налазе благовремено доставити Влади.

С поштовањем,

ПРЕДСЕДНИК

Верица Бараћ